Чорнобильська катастрофа

Чорнобильська катастрофа — техногенна, екологічно-гуманітарна катастрофа, спричинена двома тепловими вибухами і подальшим руйнуванням четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції, розташованої на території Української РСР, в ніч на 26 квітня 1986 року.

ЗАГАЛЬНІ ДАНІ

- Катастрофа вважається найбільшою за всю історію ядерної енергетики, як за кількістю загиблих і потерпілих від її наслідків людей, так і за економічним збитком.
- Радіоактивна хмара від аварії пройшла над європейською частиною СРСР, більшою частиною Європи, східною частиною США. Приблизно 60 % радіоактивних речовин осіло на території Білорусі. Близько 200 000 осіб були евакуйовані із зон забруднення.
- Спершу керівництво УРСР та СРСР намагалося приховати масштаби трагедії, але після повідомлень з Швеції, де на АЕС Форс Марк були знайдені радіоактивні частинки, принесені з східної частини СРСР, та оцінки масштабів зараження, розпочалася евакуація близько 130 000 мешканців Київської області із забруднених районів. Радіоактивного ураження зазнали близько 600 000 осіб, насамперед ліквідатори катастрофи. Навколо ЧАЕС створена 30-кілометрова зона відчуження.

ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА

ЗАГАЛОМ Є КІЛЬКА ВЕРСІЙ ПРО ПРИЧИНИ АВАРІЇ, АЛЕ ВСІ ВОНИ ЗВОДЯДЬСЯ ДО ОДНІЄЇ – ХАЛАТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ.

- Офіційно причиною прийнято вважати некомпетентність персоналу, якому в той день доручили проведення технічного експерименту. Контрольні пристрої були відключеними, а потужність реактора знизили до недопустимого рівня. Ситуація стала неконтрольованою, а будь-які спроби нормалізувати її були здійснені невчасно. Як з'ясувалося потім, цей експеримент не був погоджений у встановленому порядку та підготований у неналежний спосіб .
- 25 квітня 1986 року мала відбутись запланована зупинка 4-го енергоблоку для технічного обслуговування. Цю можливість вирішили використати для проведення досліджень, зокрема, перевірити роботу реактора у випадку втрати зовнішнього електропостачання. При цьому потужність повинна була становити не менш ніж 700 Мвт, а через помилку оператора вона знизилась до 30 МВт. Відчуваєте різницю? Втім, експеримент продовжили з вимкненими системами захисту.

Після аварії розпочався судовий процес, на якому директора станції В. Брюханова було звинувачено у відсутності дисципліни серед працівників. Його також звинуватили в тому, що він не вжив відповідних заходів для захисту населення і працівників станції після виникнення аварійної ситуації, а також надав недостовірні дані про масштаби катастрофи, через що не відбулась своєчасна евакуація.

Звинувачення також висунули головному інженеру Фоміну та його заступникові Дятлову за те, що вони не провели, як належить, підготовку кадрів АЕС та ігнорували вказівки органів нагляду.

Як виявилось, помилки персоналу АЕС неодноразово призводили до небезпечних ситуацій, але ці випадки ретельно приховувались. До 1980 року нараховувалось вже 8 зупинок енергоблоків: двічі - через помилки проектних організацій, тричі - через постачальників і тричі – через персонал.

Чорнобильська катастрофа та її наслідки

- Унаслідок чорнобильського вибуху в Україні було радіаційно забруднено більше ніж 2300 населених пунктів, розташованих на території 12 областей. Чорнобильська катастрофа порушила нормальну життєдіяльність і виробництво в багатьох регіонах України, Білорусі і Росії, призвела до зниження виробництва електроенергії для потреб економіки. Істотні збитки було завдано сільськогосподарським і промисловим об'єктам, постраждали лісові масиви і водне господарство. Але фінансовими розрахунками не виміряти людське горе, пов'язане зі смертю чи втратою здоров'я ліквідаторів аварії, із хворобами дітей, зі страхом згубних наслідків катастрофи.

- Органами державної влади та населенням багато зроблено, щоб звести до мінімуму наслідки катастрофи на Чорнобильській АЕС. Прямі витрати України на пом'якшення наслідків Чорнобильської катастрофи за період 1986-1991 років склали близько 6 млрд. доларів США, а з 1992 по 2005 роки витрати становили понад 7 млрд. доларів США. Допомога потерпілим областям була зосереджена на заходах з відновлення життєдіяльності уражених радіацією регіонів, проведення дезактивації, соціальної підтримки населення, яке залишилося проживати в забруднених областях, організації медичного обслуговування.
- Керівники та спеціалісти володіють інформацією стосовно радіоекологічного стану землі, рівня її забруднення, достатньо точно прогнозують накопичення радіоактивного цезію рослинами та перехід його у тваринницьку продукцію. Введені в дію більш жорсткі норми оцінки рівня радіаційного забруднення продукції; проводяться регулярні обстеження людей, особливо дітей на вміст радіонуклідів в організмі, впроваджуються оздоровчі заходи, спрямовані на покращення загального радіаційного стану, зменшення надходження радіонуклідів до організму людей.
- Залишається актуальним визначення ризиків для здоров'я людей, вивчення впливу радіоактивного забруднення на навколишнє середовище, прогнозування стратегічних напрямів вирішення проблем розповсюдження радіонуклідів у воді, повітрі, фунті, вивчення можливих наслідків цих явищ для конкретних груп населення які піддаються ризику, враховуючи їх спосіб життя.

ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ, ВВАЖАЄТЬСЯ ЗА НЕОБХІДНЕ:

- удосконалити загальнодержавні підходи до відновлення економіки і соціальної інфраструктури на радіоактивно забруднених територіях і в місцях компактного населення із створенням умов для залучення інвестицій;
- покращити якість медичної допомоги, доступної для малозабезпеченого населення, сприяючи реформі охорони здоров'я;
- забезпечити проведення науково обґрунтованих системних контрзаходів, спрямованих на зниження доз внутрішнього і зовнішнього опромінення населення;
- підвищити рівень обізнаності населення щодо більш безпечного способу життя в умовах радіоактивного забруднення;
- забезпечити в повному обсязі фінансування заходів, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту постраждалого населення, переселенням громадян в інші регіони, забезпечення житлом інвалідів і ліквідаторів, оздоровлення дітей;
- залучити до подолання наслідків Чорнобильської катастрофи міжнародну спільноту, фінансові ресурси інших держав, в першу чергу Білорусії та Російської Федерації.

ЯК ВІДРОДЖУЄТЬСЯ ФЛОРА І ФАУНА ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ

- Згідно з попередніми дослідженнями, в 30-кілометровій зоні відчуження виявлено 17 занесених до "Червоної книги України" видів: рись, борсук, видра річкова, орлан- білохвіст, чорний лелека та інші. Але так було не завжди. Експерти відзначають, що в перший рік після аварії на ЧАЕС мало хто вірив у "зелене майбутнє" зони відчуження. "У перші місяці після аварії радіаційна обстановка була найважча. У 10-кілометровій зоні відзначалися дуже негативні ефекти. На території так званого "Рудого лісу" (сосновий ліс, що примикає до західної частини Чорнобильської станції) в результаті опромінення загинуло від 5 до 10 кв. км насаджень. На цій території відзначався ефект депресії всіх видів тварин",

- розповідає начальник групи радіаційно-екологічного моніторингу ДСП "Екоцентр" Денис Вишневський.

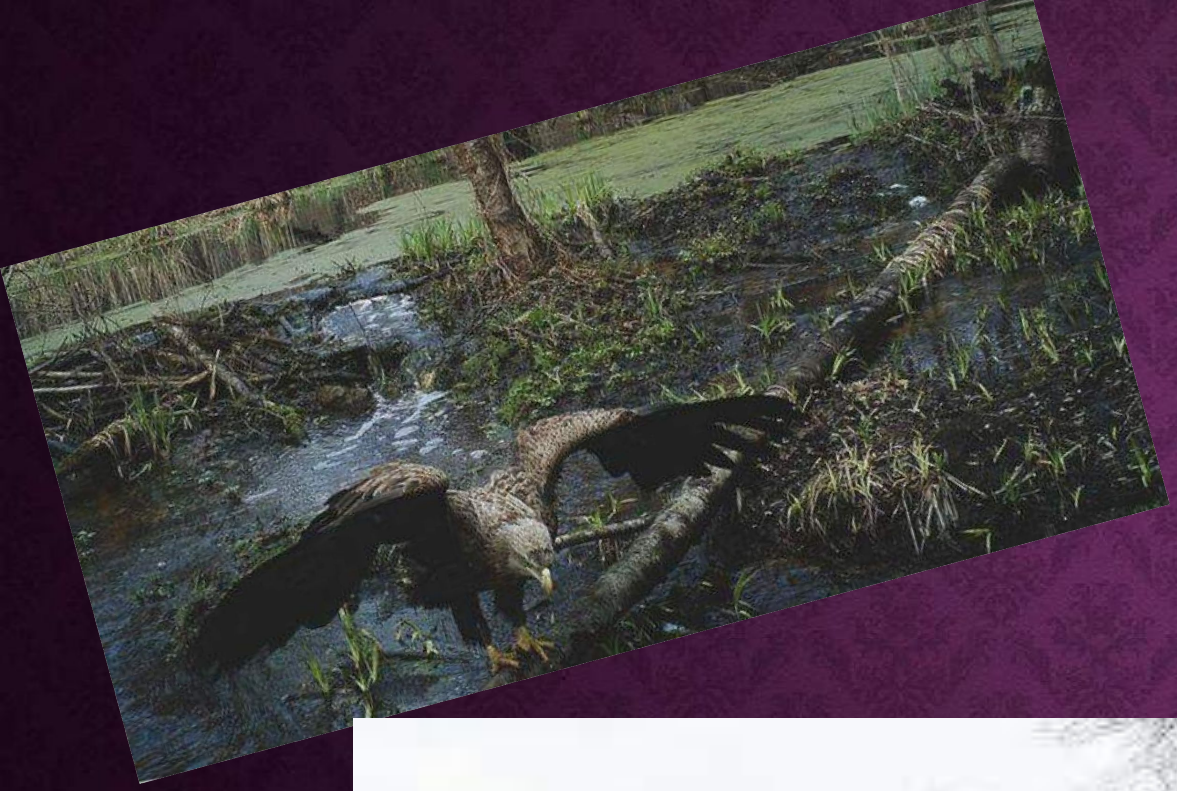

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ – ЧОРНОБИЛЬСЬКА ТРАГЕДІЯ